

RIJSWIJK Welstands- en Monumentencommissie - jaarverslag 2019

1. Ruimtelijke kwaliteitsadvisering nu en straks

2. De commissie

3. Beoordelingskaders en werkwijze

4. Enkele plannen uit 2019:

- A-plenair met monumenten deskundigen: bunkercomplex aan de van Vredenburgweg
- B-jury: Sport complex Elsenlaan (design en build)
- C-plenair: Benedictus locatie

5. De cijfers over 2019

Inleiding

In dit jaarverslag vertellen we hoe de advisering van de Welstands- en monumentencommissie in 2019 globaal is verlopen en waar we als commissie mee bezig zijn.

1. Ruimtelijke kwaliteitsadvisering nu en straks

Van oudsher voert de welstandscommissie een wettelijke taak uit, namelijk beoordelen of bouwplannen voldoen aan redelijke eisen van welstand. Een extern onafhankelijk advies wordt als waardevol ervaren, vooral voor grootschalige veranderingen in de ruimtelijke context.

Met het ingaan van de Omgevingswet, naar het zich laat aanzien in 2021, zullen er andere vormen van advies nodig zijn, dan zal er gezocht moeten worden naar een nieuwe invulling van het begrip 'goede omgevingskwaliteit'.

Rijswijk heeft een brede adviescommissie in huis

In de Omgevingswet wordt niets geregeld over een welstandscommissie. Wel is er een onafhankelijke gemeentelijke adviescommissie verplicht, die advies geeft over verbouwingen van rijksmonumenten en voor veranderingen in een rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht.

Daarmee heeft Rijswijk dus een verplichte adviescommissie in huis, die in een verbrede samenstelling ook gebruikt kan worden voor andere adviezen over omgevingskwaliteit. Adviezen over het uiterlijk van bouwwerken en adviezen over de vraag of de meerwaarde van een bepaald project opweegt tegen het afwijken van het omgevingsplan. Hoe groter de afwijking van de algemene regel, hoe zwaarder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om het besluit goed te motiveren.

2. De commissie

De adviescommissie is benoemd door de gemeenteraad en samengesteld uit vakbekwame adviseurs. Zij zijn onafhankelijk ten opzichte van de gemeentelijke organisatie en de bouwinitiatieven.

- ir. Anke Zeinstra (voorzitter, architectlid), sinds 1 maart 2017
- ir. Hester van Gent (lid stedenbouw, landschap), sinds 1 maart 2017
- ir. Siebold Nijenhuis (architectlid), sinds 1 maart 2017

- drs. Linda Driesen (lid architectuurhistorie), sinds 1 mei 2010
- ir. Jan van de Voort (monumentendeskundige, architectlid), sinds 1 mei 2010
- ir. Jelke Fokkinga ambtelijk adviseur/coördinator/secretaris/plantoelichter

ir. Anke Zeinstra voorzitter, architect, partner bij Van der Waals/Zeinstra architecten te Amsterdam. Zij heeft diverse woningbouwprojecten op haar naam staan, is daarnaast welstandsadviseur bij Mooi Noord-Holland. Eerder is zij jury lid geweest bij enkele architectuurprijzen en gastdocent bij de Academie van Bouwkunst. (www.wzarch.nl)

ir. Hester van Gent is stedenbouwkundige en werkzaam bij de Gemeente Utrecht. Daarnaast heeft zij een freelancepraktijk als schrijver en is zij redacteur bij Blauwe Kamer, vaktijdschrift voor stedenbouw en landschapsarchitectuur. (www.hestervangent.nl)

ir. Siebold Nijenhuis, directeur eigen bureau Siebold Nijenhuis Architect in Rotterdam sinds 2012, daarvoor architect/directeur van Broekbakema. Hij heeft in het verleden als gastdocent lesgegeven aan de TU Delft en de Academie van Bouwkunst Rotterdam. Daarnaast als architect gespecialiseerd in ontwerpen aan en bij monumentale complexen en gebouwen (o.a. Diergaarde Blijdorp). (www.sieboldnijenhuisarchitect.nl)

drs. Linda Driesen - Van der Male, architectuurhistorica, is sinds 2008 zelfstandig adviseur erfgoed bij haar eigen bureau Culthis adviesbureau cultuurhistorie. Ze richt zich op toekomstgerichte waardenstellingen, inventarisaties, erfgoedvisies en publieksbereik. Linda werkt daarnaast tevens als adviseur voor bouwprojecten, zoals de renovatie van de Afsluitdijk. (www.culthis.nl)

ir. Jan van de Voort, architect, partner bij Attika Architecten, Amsterdam, universitair docent TU Delft, Faculteit Bouwkunde. Eerder lid Monumenten- en Welstandscie. Dordrecht en Amsterdam. (www.attika.nl)

ir. Jelke Fokkinga, ambtelijk medewerker domein Ruimtelijke Ontwikkeling (secretaris welstand, en duurzaam bouwen), docent TU Delft, Faculteit Bouwkunde.

Anke

Hester en Siebold

Jelke, Jan en Linda

3. beoordelingskaders en werkwijze

De organisatie van welstand in Rijswijk is beschreven in hoofdstuk 1 van de Welstandsnota 2015 van de Gemeente Rijswijk

https://www.rijswijk.nl/sites/default/files/welstandsnota_2015.pdf).

De beoordeling volgt de welstandsnota van Rijswijk, aangevuld met – indien van toepassing – het Beeldkwaliteitsplan van het betreffend gebied.

Werkwijze:

Het belang van overleg in het voortraject:

De Welstands- en monumentencommissie probeert in een vroeg stadium bij plannen betrokken te worden. Jelke Fokkinga als coördinator/secretaris van de welstand stimuleert aanvragers en ontwerpers in het voortraject langs te komen om plannen te bespreken: meedenken in plaats van beoordelen.

Het belang van kwaliteitsteams:

Er zijn in Rijswijk een aantal kwaliteitsteams actief (die voeling houden met de commissie). Jelke Fokkinga neemt deel aan de volgende: Q-team Rijswijk Buiten, HBG en Havenkwartier Siebold Nijenhuis vertegenwoordigt de commissie in het Projectteam A4
Anke Zeinstra neemt deel aan het Q-team Transformatie Bogaard.

In Q-teams wordt vanaf een beginstadium multidisciplinair gewerkt aan een planontwikkeling. Dat heeft als voordeel dat een optimaal resultaat tot stand komt, dat niet achteraf nog eens beoordeeld en wellicht veranderd dient te worden, met mogelijke irritaties en tijdverlies tot gevolg.

De commissie komt onregelmatig bij elkaar, met name wanneer grote plannen besproken moeten worden. Bij plannen betreffende monumenten worden de architectuurhistorica en de monumentdeskundige geraadpleegd.

Dit jaar is de gehele plenaire Welstands- en monumentencommissie 2x bij elkaar gekomen: voor de situatie rond het bunkercomplex aan de Van Vredenburgweg en de uitbreiding van Wellnesscentrum Savarin.

De plenaire commissie zonder de monumentleden heeft dit jaar 3x fysiek vergaderd. Er wordt regelmatig digitaal overleg gevoerd en geadviseerd.

De 'kleine commissie' (voorzitter en ambtelijk secretaris) komt vaker bijeen om over voorliggende plannen te adviseren en met aanvragers te overleggen. Kleine plannen worden meestal ambtelijk afgehandeld. Veel bouwinitiatieven worden in vooroverleg collegiaal besproken.

4. Enkele plannen uit 2019:

4A-plenair met monumenten deskundigen: **bunkercomplex aan de van Vredenburgweg**
Citaat uit het advies dat opgesteld is naar aanleiding van het bezoek en het bestuderen van het bouwhistorisch onderzoek:

Geacht College van Burgemeester en wethouders,

Op 11 februari 2019 hebben wij het bunkercomplex aan de Van Vredenburgweg 176A bezocht. Wij spreken onze bewondering uit voor de wijze waarop het complex door vrijwilligers in stand wordt gehouden en voor de aansprekende wijze waarop zij de geschiedenis van de WOII, de Koude Oorlog en de Bescherming Bevolking beleefbaar maken.

.. Als commissie belast met de advisering ten aanzien van het erfgoed van de gemeente, zijn wij van mening dat het rapport een zorgvuldige analyse van de aanwezige cultuurhistorische waarden laat zien. Wij onderschrijven de uitkomst van het rapport dat het een complex betreft met een hoge cultuurhistorische waarde voor de regio, maar ook nationaal. Het betreft een zeldzaam voorbeeld van een bunkercomplex met zowel Duitse als Nederlandse bunkers en bijgebouwen uit verschillende bouwperiodes. Wij kunnen ons daarom zeer goed voorstellen dat het complex een rijks- of gemeentelijke monumentenstatus krijgt, zodat het voor de toekomst en de generaties na ons kan worden behouden.

In het rapport worden ook suggesties gegeven voor eventueel te verkrijgen subsidies.

Bezoek aan het bunkercomplex

4B- plenair, deelnemen aan jury: **Sportcomplex Elsenlaan** (design en build)

In maart en april hebben de architect- en stedenbouw leden deelgenomen aan de beoordeling van de 'stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit' van de 4 inzendingen voor het sportcomplex. Individueel moest de scoringstabel ingevuld worden met een schriftelijke toelichting. De winnaar scoorde goed op circulariteit, een gebouwde parkeeroplossing, en daarmee het creëren van een buitensportmogelijkheid. Uiteindelijk is de winnaar van het plan 'de Altis' (OLCO) eind december 2019 al begonnen met de uitvoering.

Prijswinnend ontwerp

4C-plenair: **Benedictuslocatie**

In opdracht van Rijswijk Wonen is een ontwerp gemaakt voor 99 appartementen voor ouderen, in de sociale huur, op de locatie waar tot 2004 de RK Benedictuskerk stond. Deze kerk was ontworpen in de stijl van de 'Bossche school'. Alleen de klokkentoren is blijven staan. Deze markeert het entreegebied van de twee nieuwe woongebouwen. Er is een binnen terrein gemaakt met 105 parkeerplaatsen. De commissie heeft gevraagd of het mogelijk is het grote aantal parkeerplaatsen terug te brengen en meer kwaliteit in het binnengebied aan te brengen. Het aantal parkeerplaatsen is ongewijzigd, wel zijn een aantal plaatsen uitgevoerd in halfverharding, en tevens worden er groene hagen en bomen, en op enkele plekken een pergola toegevoegd. Mocht blijken dat er in de toekomst een overschot aan parkeerplaatsen blijkt te zijn dan kunnen deze plekken eenvoudig getransformeerd worden in ontmoetingsplekken. Ook zijn de entrees markanter en met meer plastic uitgewerkt.

Zicht op het entreegebied

5. De cijfers over 2019

Totaal aantal formele planbeoordelingen:	254
Positieve adviezen:	158
Monumenten:	2
Aangehouden:	88
Collegiaal overleg:	22
Niet akkoord:	1
Reclame:	4
Aantal bezoekers:	21

Er werden 160 uren gedeclareerd. Samen met het lidmaatschap van de Federatie Welstand werd € 14.923 besteed aan welstand (het huidige budget is € 15.000)

Totaal aantal planbesprekingen:

2006	459
2007	386
2008	286
2009	329
2010	283
2011	182
2012	139
2013	157
2014	200
2015	180
2016	179
2017	208
2018	194
2019	254